

बलप्रसू की इत० । रोहिण्यो वसुदेवभाष्यभेदे की
शब्दच० तज्जनन्यादयोऽप्यत्र ।

बलभद्र पु० वल+अर्थ+आद्यच् बलो बलवानपि भद्रः बोद्धव्यः ।
१ बलदेवे, अमरः । २ गवये राजनि० । ३ अमले पु०
४ बलद्युते लि० हेमच० । ५ लोभे शब्दच० । बलेशु
भद्रा । इत्याद्यभाष्योपधौ दृष्टतज्जभाष्यां च की भेदि०
कार्ये क । बलभद्रिका तत्रार्थे की अमरः ।

बलराम पु० बलेन रमते रम-संज्ञायां कर्त्तरि चक्ष् बलोप-
पदको वा रामाया० त० । कणापजे रोहिणीनन्दने संक-
र्षणे रामस्य दाशरथिपरशुरामबलरामभेदेन त्वित्वात् अस्म
बलोपदकत्वात्तथात्वम् । [भरतः ।

बलक पु० बलं वाति ला-क बल-कलच् वा । बलरामे
बलवत् अस्म० बल+अतिशये सतृप् मल्ल वा । अतिशये
अमरः । “बलदपि शिषितानाम्” यजुलला । २ बल-

विशिष्टे मोक्षे लि० अमरः स्त्रियां ङीप् । [जटाधरः ।
बलवर्जिनी की० बलं वर्जयति वृध-णिनि । जीवकौपधौ
बलविन्यास पु० बलानां सैन्यानां विशेषेण दुर्भेद्यतायै न्यासः
स्वापनम् । ब्रूहे सैनानुविशेषविशेषे अमरः ।

बलमालिन् लि० बलेन शास्ते शास्-णिनि । बलविशिष्टे
स्त्रियां ङीप् । [रुन्द्रे हला० । बलनिष्ठदोऽप्यत्र ।

बलसूदन पु० बलं तज्जायकमसुरं हृदयति हृद-ल्यु ।
बलस्थिति की स्वा-आधारे तिन् इत० । शिविरे तिका० ।
बलहन् पु० बलनामासुरं बलं वा हन्ति हन-क्तिप् । बला-
रातो रुन्द्रे शस्त्रेण धातो मरु० । १ बलरामे हरिवं०
१११ अ० ।

बला की० बलं कार्यत्वेनास्त्वस्याः । (बालियङ्) । कुपभेदे,
अमरः । “बलाचतुष्टयं गीतं सधुरं बलकान्तिकम् ।
स्निग्धं ग्राहि समीराक्षपित्तसुखतनाशनम् । बला-
युक्तवचस्पर्शं पीतं सचीरगर्जरम् । सुखातिमारं
हरति दुष्टेनैव संशयः” भावप्र० । विश्वामित्रेण
रामाय दत्ते शस्त्रविद्याभेदे अतिवक्तव्ये दृश्यम् ।

बलाका की० बल-संवरणे आक । १ वक्पङ्क्तौ २ वके विष-
कण्टिकायां श्वकभेदे ४ काष्ठक्यां च शास्त्रतः ।

बलाकाश्व पु० अजकटपपुत्रे नृपभेदे हरिवं० ७ अ० ।

बलाकिन् लि० बलाका+नीत्याः इनि । १ बलाकायुक्ते स्त्रियां
ङीप् २ धतराष्ट्रपुत्रभेदे पु० भा० आ० ६७ अ० ।

बलाङ्क पु० बलयुक्तमङ्गमल कप् । तल्लोकाले हेमच० ।

बलाक्षिता की० इत० । बलरामगोत्रायां मरुद्वजा० ।

बलाट पु० बलाय तद्वानस्य अटति गच्छति अदरम् अट-अच् ।
सते (सग) हेमच० ।

बलात् अस्म० बलं सामर्थ्यं कारणत्वेनातति अत-क्तिप् ।
हठादिभ्ये । पञ्चम्यनबलसङ्गेनाक न गतायता बलात्
कार रत्नादिष्विदमे तस्यावस्थामङ्गीकार्यत्वात् । [च ।

बलात्कार पु० बलात्+त-चञ् । बलपूर्वककरणे, हठात्करणे
बलात्तिका की० बलमेवाका अक्षरं कारणत्वात् बलाः
कप् अत इत्यम् । (हातिगुह) हलिकुण्डीरुणे मरु०

बलादि पु० अतरेषां वा प्रत्ययनिमित्ते शब्दगणे च च
गणः पा० ग० उक्तो यथा “बलं पुन नल दल वट लज्ज
उरल पुन मूल उल कुल वन कुल” । अस्त्यर्थे वा
शब्दप्रत्ययं निमित्ते शब्दगणे च स च गणः पा० ग० सूत्रे
उक्तो यथा “बल उत्साह वृभाष वहाव वहाव शिखा
कुल चूडा सुन कुल आयाग व्यायाग उपयाग आरोह
आरोह परिणाह युक्त” ।

बलाद्या की० बलाय आद्या । (वेत्तियाङ्) । कुपभेदे राजनि
बलाध्यस् पु० इत० । सेनापतौ मरु० ७११ द० ।

बलानुज पु० अनुजायते अनु+जन-ड इत० । जीलण् ।

बलाबलाधिकरण नः वड्ड कवचं ते आधिक्रियेते आक्रिः
आधि+क-आधारे ल्युट् । आकाङ्क्षानाकाङ्क्षरूपबलाबल-
योनिभावके जैमिन्पुक्ते न्यायभेदे यथा “या वैश्वदेव्यामिच्छा
भवति वाजिभ्यो वाजिनम्” इत्यत्र वैश्वदेव्यागस्यामिच्छानि-
तत्वेन वाजिनाकाङ्क्षेति न तत्र तज्ज्ञान्यः वेदान्तप० ।

बलामीटा की० बलनामोदयति आ+उट-अच् । भाग्यवत्
न्याम् भवाप्र०

बलाय पु० बलसायः स्नानम् । बह्वण्डने शब्दच० ।

बलाराति पु० बलस्य तज्जाभासुरस्यारातिः । रुन्द्रे अमरः

बलशत्रु प्रभ० योष्यत्र । [श्व, ल् । पानीयामलके शब्दच०

बलालक पु० बलाय सामर्थ्याय अतति प्रथ्याप्नोति कल-

बलास पु० बलमस्यति क्षिपति अस्-अच् उप० सप्त० । कफ-
धातो हेमच० । “गौरवं कफसंज्ञायां हविस्तमोऽग्नि-
मादवम् । मापुष्यं नपि चास्यस्य बलासावतते हृदि” सुश्रु०

बलाहकश्च पु० बलं सामर्थ्यमाह्वयति आ+ह-क तादृशः
कन्दः । शुल्लुकन्दे राजनि० ।

बलि पु० बल-इन् । १ पूजायाम् २ उपहारे, “ददतः स्त्री
बलिं चैव निजगामास्त्युपस्थितमिति” चण्डी श्राव्याद्ये
अमरः ४ चामरदण्डे, गृहस्थकर्त्तव्यपञ्चयत्नमध्ये भागे,
५ भूतवस्त्रे, हेमच० । “बलिकर्मे ततः कुर्वीदिति” अतः ।